

Woord vooraf

De ouderen onder ons kenden in hun jeugd nog de laatste rest van een stabiel christendom dat eeuwen had bestaan. De volksmens nam het voor waar aan dat als men gedoopt en gevormd was en de geboden onderhield, men dan na de dood in “de hemel” kwam. De vanzelfsprekende zekerheden die de mensen vroeger een rustig gemoed en een tevreden zelfbezit bezorgden, hebben vandaag heel wat van hun kracht ingeboet. De levenshorizonten zijn heel wat ruimer en minder zeker, de wereld en het leven heel wat ingewikkelder geworden.

Een daarop volgende generatie kende dikwijls nog wel een christelijke jeugd, werd gedoopt en gevormd, maar dat leek wel eens meer op een mooi laagje vernis. Het behoort nu eenmaal tot de traditie. Een aantal van hen bezoekt het kerkgebouw nog slechts bij bijzondere gebeurtenissen in het leven: een feestelijke huwelijksinzegening of het gezamenlijk rouwen bij het heengaan van een dierbaar iemand. Eventueel kan ook nog een stemmige en muzikaal mooi opgefriste kerst- of paasviering. In heel wat gevallen is de diepe religieuze bezieling echter ver te zoeken. Sommigen van hen fluisteren zelfs dat het onbevange en oprechte geloof van vroeger, tot een vorm van folklore is gedegradeerd en nu eerder thuis hoort in een museum dan in het leven van elke dag. Met overtuiging geloven in onze tijd? Neen, vanzelfsprekend is dat niet. Misschien is het, zo beweren sommigen, ook wel een beetje naïef.

En onze jongste generatie? Velen kennen de meest essentiële geloofswaarheden niet eens meer. En ze maken er zich ook helemaal geen zorgen over. Hun belangstellingen liggen op heel andere terreinen.

Overigens, waar sta je in de wereld van vandaag met je geloof? Zo vragen heel wat goed menende mensen zich af. Er zijn de laatste decennia dingen aan het licht gekomen, die heel zacht gezegd, de gelovige wereld niet steeds tot eer strekken, zodat vooral jongere mensen de religie de rug toekeren en andere horizonten opzoeken. Toch blijft indringend de vraag of zij met hun keuze “samen met het badwater dan ook niet het kind weggooien”. Ga je jezelf omwille van een misbruik maar ineens het gebruik ontzeggen? Of is ook dat gebruik aan te veel knellende vragen onderhevig? Het zijn vragen waarop niet zo onmiddellijk een duidelijk antwoord gevonden wordt. Wat betekent overigens het leven van Jezus nog voor onze eerder profaan ingestelde cultuur? Sommigen willen inderdaad een geloof dat in overeenstemming is met de noden van onze eerder nominalistische en rationalistische tijdsgeest. Zij betwisten het historische karakter van de mirakels van Christus, ja, zelfs Zijn verrijzenis, Zijn nederdaling ter helle en Zijn hemelvaart. Deze gebeurtenissen worden tot stichtende en fictieve verhalen herleid, meer niet. Ze bevatten inderdaad te veel niet te toetsen elementen en zijn daardoor niet bestand tegen de kritieken van een hedendaags wetenschappelijk onderzoek.

Maar zegt deze laatste bedenking nu iets over dat waarover het geloof wil getuigen? Of eerder iets over de vooropstellingen van onze tijd? Anders gezegd: lopen we zo niet het gevaar de werkelijkheid van het geloof aan te passen aan dat wat we er in onze hedendaagse mentaliteit nog willen van over houden? En als we inderdaad vanuit onze eerder profane axiomatic vertrekken, laten we dan nog de religieuze gegevens, de “feiten die niet liegen”, zoals ze door vele getuigen werden en nog steeds worden opgetekend, nog wel tot hun recht komen?

Of moeten we omgekeerd onze vooropstellingen aan de werkelijkheid aanpassen, zodat we echt contact hebben met datgene wat we bestuderen en we zo de gegevens effectief tot hun recht laten komen. Dan zijn het de feiten die voor zich spreken die ons informeren, en niet langer onze vooropstellingen die het gegeven durven vervormen, kleuren en beperken tot datgene wat wij er nog slechts willen van geweten hebben. Pas een werkelijkheidsgetrouwe houding laat wat echt ‘is’ inderdaad ook zijn wat het echt ‘is’. En slechts zo brengen we ‘waarheid’ aan het licht. Tenminste, zo lijkt ons dat.

De religieuze gegevens tot hun volle recht laten komen blijft ook dan een verre van éénvoudige opgave. Want ja, waar moet je op letten? Wat is religie eigenlijk? Is het iets wat je leert? Heeft het te maken met geboden? Houdt het verband met een reeks van voorschriften en verplichtingen? Is het een eerbiedige houding? Of is het in zijn diepste wezen nog wat anders? Gaan we hiervoor maar onmiddellijk te rade bij wat het evangelie zelf ons hierover mededeelt. Nemen we *Lucas 8:43*, waar Jezus zegt dat iemand Hem had aangeraakt, want Hij had een kracht van zich voelen uitgaan. Dan blijkt dat een vrouw die al jaren aan bloedvloeïing leed, achter zijn rug de zoom van zijn kleed had vastgehouden. Zij geloofde dat ook Jezus' kleed deelde in zijn bijzondere levenskracht, en dat zij, als ze zijn kleed kon aanraken, op haar beurt ook zou delen in die hoge levensenergie. Dan, zo meende ze, zou ze van haar kwaal genezen worden. De evangelietekst vervolgt dat zij inderdaad genas. Jezus voegde er verder aan toe dat haar geloof haar had gered. Ook *Lucas 6:19* vermeldt dat een hele menigte Jezus wilde aanraken omdat er een kracht van Hem uitging die allen genas.

Als deze beide Bijbelteksten op werkelijkheid berusten, en dat is toch wat de Bijbel ons wil voorhouden, dan heeft religie hier in de eerste plaats te maken met een geloof in een hoge levenskracht die bovendien 'transitief' is, die kan overgaan van Jezus, die ze overvloedig bezit, naar de vrouw die er blijkbaar een tekort aan heeft, of zelfs naar een hele menigte.

Maar dan krijgt religie plots een sterk dynamistisch karakter, dan is er een vorm van energie-overdracht mee gemoeid. De Bijbel heeft het overigens bij herhaling over zo'n energetische werkingen, over wat zij de kracht van de 'Heilige Geest' noemt. Maar er is meer. Als Jezus bovendien kon voelen dat er op het ogenblik van die genezing een kracht van Hem uitging, dan blijkt bovendien dat Hij, om een term uit de paranormale wereld te gebruiken, een zogeheten 'sensitief' is. Zo iemand voelt heel wat processen en gebeurtenissen aan die voor jan modaal eerder verborgen blijven.

Wie vertrouwd is met het verhaal van Abisjag van Sjoenem en koning David, zoals het in de Bijbel beschreven staat in het eerste boek der koningen, weet dat er ook daar sprake is van een overdracht van kracht. De oude koning leed aan een tekort van energie en kon hierdoor zijn bestuurlijke taken nauwelijks nog aan. Daarom mocht hij zich opladen aan de krachtige fijnstoffelijke uitstraling van de mooie Abisjag. De schrift vermeldt zelfs dat hij met haar sliep, doch haar niet 'kende'. Iets wat in Bijbelse taal betekent dat hij geen gemeenschap met haar had. Verder lezen we in datzelfde *boek der koningen, 17:17/24* dat de profeet Elias de overleden zoon van een weduwe terug tot leven bracht. Hierbij legde hij zich languit op het kind, van aangezicht tot aangezicht, en bad tot God dat haar zoon terug tot leven mocht komen. Iets wat volgens het Bijbelverhaal ook gebeurde. Indien ook hier werkelijkheid mee gemoeid is, dan is het geloof in deze overdracht van levenskracht blijkbaar veel algemener en ook veel realistischer dan wij vanuit onze hedendaagse Westerse cultuur zouden vermoeden. Dynamisme en sensitiviteit lijken wel samen te gaan met religie. Maar ook hier is er meer.

Lezen we bovendien nog *Johannes 4:16/19* waar de evangelist een gesprek weergeeft tussen Jezus en een Samaritaanse vrouw. Jezus zei haar dat ze reeds vijf mannen had gekend en dat haar huidige partner niet haar man was, waarop de vrouw antwoordde: "Heer, ik zie dat Gij een profeet zijt". Uit de reactie van de Samaritaanse blijkt dan dat voor haar een 'profeet' vertrouwd was met wat wij tegenwoordig 'helderziendheid' noemen. Of nog: *Lucas 22: 8/13* vermeldt dat Jezus twee apostelen voorop stuurde om het gezamenlijke paasmaal voor te bereiden". Jezus zei: "Kijk, als gij de stad binnentrekt, zult gij een man tegenkomen die een kruik water draagt. Volg hem tot aan de woning waar hij binnengaat. Tot de eigenaar van het huis zegt gij: "De meester laat u zeggen: "Waar bevindt zich de zaal waar ik, met mijn

leerlingen, het paasmaal kan houden?” Deze zal u een grote bovenzaal laten zien. Brengt daar alles in orde”. Toen zij er naar toe gegaan waren, vonden zij alles zoals Hij het gezegd had. Zij maakten het paasmaal gereed. Tot zover deze Bijbeltekst. Ook hier toont Jezus zijn helderziendheid. Mantsch ‘ziet’ Hij wat er zich in een onmiddellijke toekomst zal voordoen.

Als ook met deze laatste twee teksten werkelijkheid gemoeid is, dan dringt zich de vraag op of religie niet alleen met energetische processen in verband kan worden gebracht, maar bovendien ook kan samenhangen met een vorm van paranormale waarneming. Dat staat in onze cultuur echter zo haaks op de verworvenheden van de harde wetenschap, dat het op het eerste gezicht bijzonder moeilijk wordt om zo’n stelling echt ernstig te nemen. Er is met betrekking tot het paranormale al zoveel onzin in de wereld gekomen, en ook al zoveel bedrog ontmaskerd, dat zo’n bewering terecht met een uiterst scepticisme kan ontvangen worden. Hier staan we dan opnieuw voor een keuze. Hier herhaalt zich blijkbaar het verhaal over het gebruik en het misbruik, over het koren en het kaf, over het kind en het badwater. Gaan we echt voor een tweede keer van de gegevens slechts dat willen zien wat de vooropstellingen van onze tijd ons toelaten van waar te nemen? Maar als we dat doen, dan oordelen we toch weer zonder met die gegevens ten volle contact te hebben genomen? En dan wordt onze visie toch opnieuw gekleurd vanuit een vooroordeel? Spreken dan de gegevens nog wel voor zichzelf? Of spreken wij dan voor die gegevens en in hun plaats? Willen we ze vanuit de bril van onze vooropstellingen bekijken? Of zoeken we liever naar wat zich toont en zoals het zich toont?

En wat zo we bij religieuze processen de optie van een dynamistische visie, van paranormale krachtwerkingen en helderziendheid, niet a-priori ontkennen en ook voor mogelijk houden, tenminste voorlopig, en slechts als hypothese? En zo nagaan waar die veronderstelling ons brengt? En slechts daarna en met een logisch strenge geest, onze conclusies trekken? En dit niet alleen voor wat de Bijbel ons leert, maar bovendien ook voor dat wat archaische, antieke en klassieke religies ons te vertellen hebben. Zou ons dat tot rijkere inzichten kunnen brengen? Wie er zich ook maar op een minimale wijze in verdiept komt b.v. al vrij vlug tot het inzicht dat zowat alle buitenbijbelse religies barsten van het begrip ‘levenskracht’, van energetische, magische krachtwerkingen en mantsche praktijken allerhande. Zo beschouwd, vertonen die vele religies analogie met de Bijbelse religie: er zijn heel zeker belangrijke verschillen maar we vinden ook gelijkenissen en samenhangen. Is het dan niet de moeite om hier dieper op in te gaan? Misschien leidt ons dit tot belangrijke inzichten, ook en vooral naar onze eigen Bijbelse religie. Wellicht vinden we in de diverse mantsche praktijken en magieën der volkeren vele religieuze kenmerken. En omgekeerd, heeft onze Bijbelse religie dan wel mantsche en magische kentrekken? Dat alles nagaan, veronderstelt van ons echter de nodige openheid van geest. Dan moeten we ons inderdaad inleven in die gelovigen zelf en luisteren naar wat zij ons over hun religieuze ervaringen en praktijken te vertellen hebben. Doen we dat niet dan is de kans groot dat wij onze vooropstellingen projecteren in hun gebruiken. Dan echter ontgaat ons volledig wat zij er zelf van zeggen en is iedere verstandhouding met hun religie zoek.

Illustreer we dit laatste met een voorbeeld. In India vindt men in een aantal tempels copulerende paren uitgebeeld. Menig West-Europeaan zou hier in een spontane reactie kunnen stellen dat het om niet meer dan banale porno gaat. En toch zouden de mensen ter plaatse geschokt zijn door dit bijzonder misprijzend oordeel. Voor hen gaat het om een heilige daad: de verheerlijking van de sacrale levenskracht. En die zit bij uitstek geconcentreerd in de voortplantingsorganen. Zij geven inderdaad dat zo mysterieuze leven door. Wat voor een profane westerling ‘seks’ lijkt, wordt voor de lokale gelovige een hoge religieuze daad: de verering van de heiligheid van het leven. Men moet inderdaad hun religieuze vooropstellingen

delen - niet de onze - wil men begrijpen wat zij - niet wij - met die uitbeeldingen bedoelen. Doet men dit niet, dan veroordeelt men zichzelf tot een foutieve duiding.

Paus Pius XI stichtte in 1922 het etnografische en etnologische museum te Rome. Hij kende godsdienstwetenschappen en gaf de seminaries ook de opdracht ze te onderwijzen en respect op te brengen voor andere religies en hun gebruiken. “Het zijn menselijke documenten, die men niet moet laten vergaan”, zo stelde hij.

Gaan we met die verdraagzame en open geest in op het toch zo omvangrijke en verre van eenvoudige terrein der religie. En schuwen we hierbij geen enkel onderwerp. We verdiepen ons in de paranormale aspecten van het heilige, in de mantische praktijken en de magieën der volkeren en we bekijken dit alles ook vanuit een paranormaal Bijbels perspectief.

Informerer we de lezer dus over vele toch wel minder bekende mantische en magische aspecten van het geloof. En laten we het tenslotte aan hem of aan haar over, om hierin tot een overwogen keuze te komen.

de auteur